

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48, Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia .10. 2008r.

RLU – 61 – 43/08/JS

DECYZJA Nr RLU - 51 /2008

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Polskiemu Związkowi Motorowemu Okręgowy Zespół Działalności Gospodarczej Spółka z o.o. w Białymstoku ul. Jana Pawła II 52 zwanemu w dalszej części PZMot lub przedsiębiorcą, prowadzącemu działalność gospodarczą w zakresie szkolenia kierowców:

- I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, niezgodną z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy wskazanej wyżej, **praktykę PZMot, polegającą na stosowaniu w Regulaminie Kursu dla słuchaczy kursów szkolenia motorowego organizowanych przez Ośrodki podległe Polskiemu Związkowi Motorowemu OZDG Sp. z o.o. w Białymstoku następującego postanowienia:**

Ustęp V Postanowienie Końcowe pkt 2 „Wniesione przez osoby szkolone opłaty za szkolenie nie podlegają zwrotowi. W wiarygodnych i udokumentowanych sytuacjach życiowych na pisemny wniosek uczestnika kursu dopuszcza się możliwość zwrotu kwoty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50 zł kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionych nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu.”, które jest tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.):

i nakazuje się zaniechanie jego stosowania.

- II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, nakłada się na Polski Związek Motorowy Okręgowy Zespół Działalności Gospodarczej Spółka z o.o. w Białymstoku ul. Jana Pawła II 52 karę pieniężną w wysokości 11 727 zł (słownie: jedenaście tysięcy siedemset dwadzieścia siedem) płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

W związku z ogólnopolskim badaniem wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kandydatów na kierowców, w ramach postępowania wyjaśniającego (RLU-405-3/08/RD/JS) przeprowadzono analizę Regulaminu stosowanego przez PZMot przy świadczeniu usług szkolenia na prawo jazdy, w wyniku której ustalono, że Regulamin stosowany przez PZMot i wiążący konsumentów, zawiera zapis w *Ustępie V Postanowienie Końcowe pkt 2* o treści:

„Wniesione przez osoby szkolone opłaty za szkolenie nie podlegają zwrotowi. W wiarygodnych i udokumentowanych sytuacjach życiowych na pisemny wniosek uczestnika kursu dopuszcza się możliwość zwrotu kwoty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50 zł kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionych nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu.”

, co do którego zachodziło podejrzenie, że jest on tożsamy z klauzulami abuzywnymi wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (zwanego dalej także rejestrem). W tych okolicznościach konieczne stało się wszczęcie niniejszego postępowania administracyjnego. Informacje i dokumenty uzyskane przez organ antymonopolowy zostały włączone, postanowieniem 247/08 z dnia 9 września 2008 roku, do postępowania administracyjnego.

W toku niniejszego postępowania, pismem z dnia 13. 08. 2008r. przedsiębiorca poinformował, że nie podziela poglądu dotyczącego abuzywności zapisów Regulaminu.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

PZMot prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000048829. W ramach tej działalności świadczy on na rzecz konsumentów uczestniczących w kursach nauki jazdy usługi edukacyjne. Przy świadczeniu tych usług przedsiębiorca stosuje „Regulamin Kursu dla słuchaczy kursów szkolenia motorowego organizowanych przez Ośrodki podległe Polskiemu Związkowi Motorowemu w Białymstoku”.

Analiza treści przedłożonego Regulaminu wykazała, że w *Ustępie V Postanowienie Końcowe pkt 2* zawarte jest postanowienie:

„Wniesione przez osoby szkolone opłaty za szkolenie nie podlegają zwrotowi. W wiarygodnych i udokumentowanych sytuacjach życiowych na pisemny wniosek uczestnika kursu dopuszcza się możliwość zwrotu kwoty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50 zł kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionych nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu.”

W toku niniejszego postępowania, pismem z dnia 13. 08. 2008r. przedsiębiorca poinformował, że w oparciu o ten Regulamin zostało przeszkolonych 1159 kursantów oraz że

„nie może w całości zgodzić się z umieszczoną w nim (postanowieniu) tezą, iż zakwestionowany zapis przedmiotowego Regulaminu stanowi w całości niedozwoloną klauzulę umowną”. Dalej przedsiębiorca podnosi, że orzeczenia Sądu UOKiK zapadły na tle odmiennych stanów faktycznych oraz, że nie zostały spełnione łącznie, zgodnie z prawidłową wykładnią art. 24 ustawy..., trzy przesłanki. Przedsiębiorca nie zgadza się z tezą, że jego działanie ma znamiona bezprawności, gdyż przedsiębiorca funkcjonuje w oparciu o przepisy prawa materialnego i wskazania dobrych obyczajów jak również nie zgadza się z tezą, że naruszył zbiorowe interesy konsumentów gdyż „każda sprawa o zwrot opłaty rozpatrywana była indywidualnie”, można stwierdzić, że do czynienia mamy raczej z sumą indywidualnych interesów konsumentów”.

W dalszej części odpowiedzi na wszczęte postępowanie, przedsiębiorca informuje że „W praktyce nie zaistniały przypadki, w których PZMOT OZDG Sp. z o.o. odmówiła zwrotu opłaty za kurs wnioskującym kursantom” oraz że zapis istniejący w Regulaminie nie może być całkowicie usunięty, bowiem „przenosiłby on w całości na przedsiębiorcę ryzyko”

W kolejnej części pisma z 13 sierpnia 2008 roku przedsiębiorca zadeklarował zmianę treści Regulaminu w zakwestionowanym punkcie do następującego brzmienia:

„W wypadku nie rozpoczęcia przez uczestnika kursu zajęć szkoleniowych zgodnie z programem szkolenia i złożenia przez uczestnika kursu w terminie 7 dni od planowego rozpoczęcia zajęć pisemnego wniosku o zwrot opłaty, wpłacona opłata podlega zwrotowi, po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości nie wyższej niż 50 zł. W wypadku rozpoczęcia przez uczestnika kursu zajęć szkoleniowych wniesione przez taką osobę opłaty szkoleniowe podlegają zwrotowi na pisemny wniosek uczestnika kursu, w wysokości kwoty stanowiącej równowartość opłaty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50,-zł kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia finansowe rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionego nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu.”, który jest tożsamy z klauzulami wpisanymi do Rejestru.

Przychód PZMót za 2007 rok wyniósł tysięcy zł (.....zł).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

I.

Stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Na mocy art. 24 ust. 2 pkt. 1 ww. ustawy za praktykę tego rodzaju uznaje się godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Aby można było stwierdzić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów muszą kumulatywnie zostać spełnione następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- rozważana praktyka musi być bezprawna, polegająca na stosowaniu postanowień tożsamych z wpisanymi klauzulami do Rejestru.
- praktyka taka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów, w związku z czym dochodzi do naruszenia interesu publicznego.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (poz. 173, Nr 1807 z późn. zm.). W rozważanym przypadku podmiot, którego dotyczy niniejsze postępowanie, bez wątplenia posiada status przedsiębiorcy. Jest to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Jej zachowania podlegają więc kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, która musi zostać spełniona, aby było możliwe stwierdzenie naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność rozważanego zachowania. Jednym z działań zakazanych na gruncie niniejszego przepisu jest posługiwanie się w obrocie konsumenckim zapisami tożsamymi z postanowieniami wzorców umów uznanymi przez Sąd za niedozwolone i wpisanymi do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Rejestru.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego tożsamym z postanowieniem, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie. Wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie jego stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ Kodeksu postępowania cywilnego, od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także SOKiK) wyrażonym w wyroku z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych postanowień. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Trafność wyżej opisanego stanowiska potwierdził również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13. 07. 2006r. (sygn. akt III SZP 3/06). Pomimo, iż powyżej przywołane wyroki zapadły pod rządami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to orzecznictwo to należy uznać za aktualne także w obecnym stanie prawnym. Na gruncie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007r. rozważana kwestia została uregulowana w analogiczny sposób, a zatem nie występują różnice, które nakazywałyby odejście od ustalonej linii orzecznictwa i w konsekwencji tego dawały odmienną ocenę prawną badanego zagadnienia. Przyjęcie zasady formalnej jawności niniejszego rejestru oznacza, że od chwili wpisania do niego określonego postanowienia zakazane jest stosowanie tożsamych postanowień w obrocie konsumenckim i nikt nie może zasłaniać się nieznajomością dokonanych wpisów. Rejestr postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone jest prowadzony przez Prezesa Urzędu. W praktyce jest on powszechnie dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

Zarzut rozważany w ramach przedmiotowego postępowania dotyczy stosowania przez przedsiębiorcę w obrocie konsumenckim następującego postanowienia Regulaminu: *„Wniesione przez osoby szkolone opłaty za szkolenie nie podlegają zwrotowi. W wiarygodnych i udokumentowanych sytuacjach życiowych na pisemny wniosek uczestnika kursu dopuszcza się możliwość zwrotu kwoty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50 zł*

kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionych nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu."

Klauzulę tę należy uznać za tożsamą z następującymi postanowieniami wpisanymi do rejestru odpowiednio pod numerami:

- 172- *„Uiszczone wpłaty nie podlegają zwrotowi za wyjątkiem sytuacji w których kurs nie dochodzi do skutku z winy CNJO TRANSLATOR”*, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 09. 09. 2004r. (sygn. akt XVII Amc 18/04),

- 898- *„Opłaty za kurs nie podlegają zwrotom, za wyjątkiem przypadku opisanego w par. 4 pkt 3a”*, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 07. 08. 2006r. (sygn. akt XVII Amc 92/05),

- 1199- *„ Słuchacz ma prawo do zwrotu części opłaty za niewykorzystane zajęcia po potrąceniu opłaty rejestracyjnej oraz kary umownej stanowiącej równowartość 25% niewykorzystanej kwoty. Słuchacz rezygnujący z kursu w czasie jego trwania traci prawo do przyznanych rabatów”*, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 18. 05. 2006r. (sygn. akt XVII Amc 64/05),

- 524- *„W przypadku niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy przez Organizatora, Klientowi przysługuje prawo do reklamacji złożonej na piśmie w terminie 7 dni od dnia zakończenia imprezy. Reklamacje wniesione do Organizatora po upływie 7 dni od dnia zakończenia imprezy zostaną uznane za bezskuteczne. Wszystkie reklamacje rozpatrywane będą w terminie do 1 miesiąca od dnia upływu do Organizatora”*, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 23. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Amc 77/04),

Na gruncie rozważanego postanowienia pochodzącego z badanego Regulaminu i postanowień uznanych za niedozwolone klauzule umowne i wpisanych do Rejestru przedsiębiorca został uprawniony do zatrzymania, praktycznie w każdym przypadku, wniesionych opłat za szkolenie. Jednocześnie przedsiębiorca ogranicza czasowo możliwość wnoszenia roszczeń do okresu trwania kursu, gdyż dopuszcza się wprawdzie możliwość zwrotu kwoty za niewykorzystane godziny szkolenia ale można to uczynić w nie określonych w regulaminie sytuacjach życiowych, po udokumentowaniu i uwiarygodnieniu przez uczestnika kursu ich ziszczenia się w praktyce. Zastrzeżenia budzi szczególnie potrzeba dokumentowania i uwiarygodniania sytuacji w której uczestnik rezygnuje z kursu, podczas gdy te czynności i tak zależą od oceny ich wiarygodności przez przedsiębiorcę. Ponadto z kwoty do zwrotu jest potrącana kwota 50 zł, jako koszty manipulacyjne. Niezgodne z prawem jest potrącanie kosztów manipulacyjnych w przypadku gdy dojdzie do zwrotu opłaty za kurs. Stosownie do art. 494 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U Nr 16, poz. 93 ze zm., zwanej dalej także Kc) strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy oraz może żądać zwrotu tego, co sama świadczyła, jak i naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania. Zasady dotyczące rozliczeń finansowych pomiędzy kontrahentami na wypadek wypowiedzenia umowy o świadczenie usług normuje art. 746 Kc w zw. z art. 750 Kc. Na gruncie ww. przepisów za uzasadnione można przyjąć zachowanie przez przedsiębiorcę kwoty odpowiadającej części świadczenia już spełnionego. Pozostała część opłaty za szkolenie powinna być zwrócona. Zważyć trzeba, że to nie wyłącza możliwości dochodzenia od konsumenta odszkodowania. W niniejszym przypadku, identycznie jak w ww. postanowieniach wpisanych do rejestru, zastrzeżono, co do zasady, iż cała wpłacona kwota za szkolenie nie podlega zwrotowi. Dopuszcza się jedynie zwrot w sytuacjach nieokreślonych w momencie zawierania umowy na korzystanie z oferty przedsiębiorcy.

Wskazać trzeba, że niniejsze postanowienie tak, jak postanowienia wpisane do Rejestru naruszają art. 385¹ § 1 Kc, który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Postanowienia te są niezgodne także z art. 385³ pkt 12 Kc, który stanowi, że za niedozwolone uznaje się postanowienia wyłączające obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania, a także art. 385³ pkt 13 Kc, wedle którego za niedozwolone postanowienia uznaje się te, które przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy.

Przedsiębiorca zadeklarował zmianę treści Regulaminu w zakwestionowanym punkcie w następującym brzmieniu:

„W wypadku nie rozpoczęcia przez uczestnika kursu zajęć szkoleniowych zgodnie z programem szkolenia i złożenia przez uczestnika kursu w terminie 7 dni od planowego rozpoczęcia zajęć pisemnego wniosku o zwrot opłaty, wpłacona opłata podlega zwrotowi, po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości nie wyższej niż 50 zł. W wypadku rozpoczęcia przez uczestnika kursu zajęć szkoleniowych wniesione przez taką osobę opłaty szkoleniowe podlegają zwrotowi na pisemny wniosek uczestnika kursu, w wysokości kwoty stanowiącej równowartość opłaty za niewykorzystane godziny szkolenia po potrąceniu 50,-zł kosztów manipulacyjnych. Wnioski i roszczenia finansowe rozpatrywane będą w okresie trwania kursu. W sytuacjach nadzwyczajnych i skomplikowanych życiowo dopuszcza się możliwość rozpatrzenia podania uczestnika kursu wniesionego nie później niż 1 miesiąc po zakończonym szkoleniu.”

W ocenie Prezesa Urzędu zaproponowane postanowienie w dalszym ciągu zastrzega potrącenie na rzecz przedsiębiorcy oprócz kosztów związanych z wykorzystaniem części zajęć przez konsumenta obowiązek zapłaty kosztów manipulacyjnych, których charakter nie został określony. Ponadto w dalszym ciągu nie sprecyzowano okoliczności uprawniających do odstąpienia od umowy przez konsumenta pozostawiając w tym zakresie swobodne uznanie przedsiębiorcy i ograniczono żądanie konsumenta do zwrotu opłaty za nie korzystanie z kursu do 1 miesiąca po zakończeniu szkolenia

W tym stanie rzeczy należało stwierdzić, że przedsiębiorca dopuścił się stosowania zapisu tożsamego z wpisanymi do Rejestru i nie zaprzestał jej stosowania.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Działania oparte na przepisach niniejszej ustawy są zatem podejmowane w interesie publicznym, w celu ochrony interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek do uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy oceniane działania godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku i poprzez to powodują zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu. Do naruszenia interesu publicznego dochodzi, gdy skutki określonych działań mają charakter powszechny, dotyczą wszystkich potencjalnych podmiotów na danym rynku¹.

¹ Konrad Kohutek w: „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz”, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2008r., strona 47

Dodać należy, że zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka jest niezgodna z art. 24 ww. ustawy wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów konsumentów wskutek zastosowania określonego postanowienia w umowach z konsumentami w przypadku zaistnienia określonych okoliczności.

Pojęcie zbiorowych interesów konsumentów zostało szeroko omówione przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10. 04. 2008r. (sygn. akt III SK 27/07). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy podał, iż gramatyczna wykładnia tego pojęcia prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowego interesu konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka przedsiębiorcy skierowana jest do „nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów”. Wystarczające powinno być w jego ocenie ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Sąd Najwyższy orzekł też, że „praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

Oceniane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy szerokiego kręgu najsłabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci. Dotyczy ono wszystkich tych osób, które są uczestnikami kursu nauki jazdy oraz wszystkich jego potencjalnych klientów. Rozważane działania należało więc uznać za naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Już z samej istoty regulaminu wynika to, że działania przedsiębiorcy w stosunku do konsumentów są powtarzalne i dotyczą wszystkich przypadków również tych w przyszłości.

Uwzględniając wszystkie ww. okoliczności niniejszej sprawy należało orzec, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stąd należało orzec, jak w sentencji niniejszej decyzji.

II.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu.

Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 cytowanej ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając

okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz fakt, że przedsiębiorca nie zaprzestał stosowania praktyki, Prezes uznał, że nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę jest w pełni uzasadnione.

Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem wobec przedsiębiorcy kary pieniężnej jest fakt, iż jako organizator kursów o wieloletnim doświadczeniu powinien mieć świadomość tego, że nie można stosować zapisów tożsamyh z uznanymi za niedozwolone postanowienia umowne i wpisanymi do Rejestru. Rejestr ten, co wymaga podkreślenia, jest jawny i powszechnie dostępny, a stosowanie postanowień do niego wpisanych oznacza wprowadzenie do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Przedsiębiorca winien więc zdawać sobie sprawę z konieczności dostosowywania wykorzystywanych przez siebie wzorców i regulaminów do treści wpisów zamieszczanych w Rejestrze.

Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2007 r. wyniósł zł . Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na przedsiębiorcę to zł. Prezes Urzędu uznał, że w odniesieniu do przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary w wysokości 11 727 zł, co stanowi ... % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2007 r. oraz ... % maksymalnego wymiaru kary.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że Przedsiębiorca stosuje tylko jedno postanowienie wpisane do Rejestru. Prezes Urzędu uwzględnił również możliwości finansowe przedsiębiorcy i uznał, że kara w tej wysokości pozwoli mu na dalsze prowadzenie działalności gospodarczej, a jednocześnie będzie pełnić funkcję prewencyjną tj. zapobiegnie w przyszłości naruszeniom tego typu w obrocie z konsumentami.

Ponadto wzięto pod uwagę fakt, że organizacja kursów przyniosła w 2007 roku tylko niespełna ... przychodów ogółem przedsiębiorcy.

Biorąc pod uwagę powyższe kara pieniężna nałożona na przedsiębiorcę jest adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z tych też względów orzeczono jak pkt II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

Otrzymuje:

1. Polski Związek Motorowy
Okręgowy Zespół Działalności Gospodarczej
Spółka z o.o.
al. Jana Pawła II
15 – 703 Białystok

2. a/a